

Wat doen we met het avondmaal? **(1 Korintiërs 10-11)**

*Liturgie zondagmorgen 20 november 2011
te Hardinxveld-Giessendam:*

Belijdenis van afhankelijkheid
Vredegroet van God (1 Kor.1:3a,9m)
Psalm 107:1,3,7
Gebed
Lezen: 1 Korintiërs 1:26-31, 10:16-17
Gezang 90
Lezen: 1 Korintiërs 11:17-34
Gezang 119:1,2
Verkondiging
Muzikaal moment
Liedboek 358:2,3,4
De tien woorden in vragende vorm
Gezang 158
Dankgebed en voorbeden
Kindermoment i.v.m. schoenendoosactie
Inzameling van de gaven (+ filmpje schoenendoosactie)
Psalm 146:5,1
Zegen van God (2 Kor.13:13)

Gemeente van Christus,

Wat doen we met het avondmaal?

Over die vraag denken we met elkaar na in deze preek.
En het zou zomaar kunnen zijn dat je hier zit en denkt:
wat moet ik daarmee? We vieren niet eens avondmaal vandaag...
Ik ben er op dit moment ook helemaal niet mee bezig,
ik kom hier vanmorgen niet om over zo'n onderwerp na te denken,
ik had gehoopt weer bemoedigd te worden in mijn geloof...
Of misschien ben je hier wel voor 't eerst,
en voel je je door zo'n onderwerp meteen buitengesloten,
heb je op z'n minst het idee: dit is wel ver van m'n bed...
Vertel me liever wat het geloof betekent, en wat ik daarmee kan.
Wie is God eigenlijk? En wie is Hij voor mij?

Toch hoop ik dat je nog even blijft luisteren.
Want ik denk eigenlijk dat het over al die vragen gáát, vanmorgen.
Ook al hebben we het concreet over het onderwerp 'avondmaal'.
Maar avondmaal staat niet op een eilandje.
Avondmaal laat zien waar het in de kerk over gaat.
En waar het hele geloof om draait.

Er is wel een concrete aanleiding om het hier nu over te hebben.
Volgende maand hopen we voor 't eerst avondmaal te vieren in 'de bron'.
En komende dinsdag is dit een onderwerp op de gemeentevergadering:
wat doen we met het avondmaal?
In onze gemeente zijn we vanouds gewend om dat aan tafels te doen.
Vijf rondes van viering, om alle belijdende leden te kunnen plaatsen.
En dan 's middags nóg een viering, voor wie 's morgens niet kon.
Dat heeft als nadeel dat je nog niet echt als één gemeente HA viert.
Al langer zong de vraag rond: kan dat straks in 'de bron' niet anders?
Nou, de liturgiecommissie heeft zich daar uitvoerig in verdiept.
En het blijkt toch lastiger dan gedacht.
Echt als één gemeente avondmaal vieren is alleen een reële optie
wanneer we niet aan tafels gaan,
maar brood en wijn doorgeven door de rijen.
Daar ga ik nu niet verder op in, dat komt dinsdag wel.

Maar we beseffen als kerkenraad heel goed
– dat merkten we ook bij onszelf –
dat dit meteen allerlei reacties oproept, en aan gevoeligheden raakt.
Vóór je het weet raken rond dit onderwerp de gemoederen verhit.
En dan wordt dit symbool van eenheid een bron van verdeeldheid.
Daarom is het goed om die vraag eerst op een andere manier te stellen.
Niet: wat doen we met het avondmaal? – praktisch gezien.
Maar: wat dóen we eigenlijk als we avondmaal vieren?
Waar gaat het dan precies om? Wat is de kern?

Een concrete aanleiding dus, om het er vanmorgen over te hebben.
 Maar tegelijk is het dus niet maar 'een' onderwerp.
 Nee, avondmaal laat zien waar het in de kerk over gaat.
 En waar het hele geloof om draait.

*

Ja, want u bent vanmorgen op een iets andere manier begroet:

*"Genade voor u en vrede van God, onze Vader
 door wie u geroepen bent om één te zijn
 met zijn Zoon Jezus Christus, onze Heer."*

Dat is niet een variant die ik zelf heb bedacht.

Maar het wordt letterlijk zo gezegd in 1 Korinte 1:9.

Zo spreekt Paulus de gelovigen aan.

Mensen die geroepen zijn om één te zijn met Christus.

Dat is kennelijk dé reden waarom God zich met ons bemoeit.

Dat is hét doel wat Hij heeft met de kerk.

Nou, maar precies dát wordt dus ook zichtbaar in het avondmaal.

Want we lezen zopas, in 1 Korintiërs 10:16:

*"Maakt de beker waarvoor wij God loven en danken
 ons niet één met het bloed van Christus?"*

Maak het brood dat wij breken

ons niet één met het lichaam van Christus?"

Door avondmaal te vieren worden we dus één met de Here Jezus.

Precies wat Gods bedoeling sowieso is met ons.

Het lastige is alleen dat dat best wel vaag klinkt, of niet?

Eén zijn met Christus, hoezo? Wat bedoel je precies?

Nou, dat zie je juist als je avondmaal viert.

Dan heb je allemaal stukjes van dat mooie blanke brood.

Maar daar gaat wel wat aan vooraf.

Moet je maar eens met Gieni en Jaap praten, die weten daar alles van.
Ook al zijn ze nu geen koster meer,
ik weet eigenlijk wel zeker dat ze de eerste keer dat het avondmaal is
er nog wel bij zullen zijn om uit te leggen hoe het allemaal moet.
Want het begint gewoon bij normale broden die je in de winkel koopt.
En daar worden dan de korsten van afgesneden.
Dan heb je dus van die vierkante broden zonder korst.
Maar die moeten dan nog weer in plakken en stukjes gesneden worden.

Voordat wij zo'n stukje brood van de schaal kunnen pakken,
is er dus heel wat aan voorafgegaan.
Nou, maar áls je dan zo'n stukje brood pakt, en opeet,
dan eet je dus van dat ene grote brood wat er eerst was.
Je zou ook kunnen zeggen: je hebt dan deel aan dat grote brood,
en dat grote brood wordt een deel van jou...
De afstand tussen dat brood en jou verdwijnt.
Een afstand die er nog wèl is als je naar dat brood *kijkt*,
en als een van de kosteren dat brood zaterdag snijdt...
Dan kun je er van alles van vinden,
maar je hebt er nog geen deel aan, het brood en jij zijn nog niet één.
Dat gebeurt pas als je zo'n stukje brood pakt, en opeet.

Nou, zó is het nu ook met Christus.
Je kunt eindeloos naar Hem kijken, en van alles van Hem vinden.
Misschien allemaal wel heel positief ook...
Maar wat God wil is dat Jezus deel uit gaat maken van jouw bestaan,
en dat jij deel uit gaat maken van Zijn bestaan.
Dat er geen afstand meer is tussen Christus en jou.
Maar dat je je met huid en haar betrokken weet bij Hem.
En dat je je leven niet meer kunt denken zonder Hem.
Omdat Hij zijn lichaam aan het kruis liet spijkeren voor jou.
En omdat Zijn bloed vloeide om jou het leven te kunnen geven.

God, door wie wij zoals we hier zitten ook *geroepen zijn om één te zijn met zijn Zoon Jezus Christus, onze Heer...*

En om dat nog wat dichterbij te laten komen is het goed om eens even terúg te denken aan die roeping. Dat moment waarop God in je leven kwam, en tot je doordrong dat Hij je erbij wilde hebben. Ja, voor velen van ons is dat al van kinds af aan. Maar er zitten er ook die pas veel later erbij geroepen zijn door God. Vaak op een heel wonderlijke manier. En misschien is dat moment voor jou nog wel heel vers. Dringt het wellicht vandaag pas goed tot je door: God denkt ook aan mij, God roept ook mij erbij!

Maar wie ben jij nou helemaal? Wie waren wij nou helemaal, toen we geroepen werden? We lazen het in dat eerste bijbelgedeelte zopas (1 Kor.1:26v). Heb daar maar geen al te hoge pet van op. Sowieso hebben velen van ons niet al te veel in de melk te brokkelen. En al zouden we het wel hebben, we gaan daar niet langer prat op.

We zijn er namelijk achter gekomen dat het daar niet in zit. Terwijl de hele samenleving daar nou juist wel op is ingesteld. Maar door juist ook veel mensen lager uit de maatschappij uit te kiezen doorbreekt God doelbewust dat patroon. Hij zet er radicaal een kruis doorheen: dat is het dus niet, daarmee red je het dus niet.

Zie je dat vandaag de dag ook niet overal om je heen, ja wordt het in feite niet mèt de dag duidelijker, nu ook heel sterk op financieel gebied: *deze wereld gaat naar de knoppen, ondanks alle knappe koppen.*

Nee, wat je redt is een persoon búiten jou,
ook búiten ons als mensen met elkaar, namelijk Christus.
En laat God dáár nu precies op uit zijn, 1 Kor.1:30:
dat je één bent met Christus Jezus!

Bij Hem alleen vind je wijsheid.
Geen goedkope, pasklare antwoorden,
en snelle oplossingen.
Maar echte wijsheid die sterk genoeg is
om door tegenslag en moeite heen de weg te vinden.
Zoals Jezus zelf niet de snelle weg ging van het succes.
Maar zijn lichaam en zijn bloed eraan gaf.
Een weg van onmenselijk lijden en zelfs ondragelijke hel.
Dat verzin je toch niet, dat is toch het meest dwaze wat je kunt doen.
Ja, en toch was nou juist dát dé ultieme oplossing voor al het kwaad.

Zo zitten we daar dus ook aan dat avondmaal.
Er blijft helemaal niets van ons over.
Niet omdat God ons kapot wil hebben.
Maar omdat dit is hoe het leven ten diepste is.
Wij weten het niet, wij redden het niet.
Maar juist zó krijgen we deel aan Hem die het wél heeft gered.
Een volkomen verzoening van al onze zonden.
Wij bakken er niks van, maar dat hoeft ook helemaal niet meer.
Wat een bevrijding. Wat een rust.
Dicht bij Jezus.
Deel van Hem, die op zijn beurt graag deel wordt van ons.

Maar juist zó komt dan, vreemd genoeg, de hoop terug in ons leven.
Omdat we één worden met Christus.
Nou, als toch íemands leven ergens op leek, dan wel dat van Hem.
En nu wil Hij deel worden van mij!?

Wat een kracht komt er dan binnen in ons bestaan.
Een kracht die ons losmaakt van onze gebondenheid aan deze wereld.
Waarin het gaat om de poppetjes, de flitsende verhalen.
En niet te vergeten de flitsende omstandigheden.
Gezondheid, carrière, mooi lichaam, probleemloze relaties...
Alsof je alleen dan ertoe doet, en echt leeft.
Wat een krachten zijn dat die aan ons trekken.
Maar Goddank maakt Hij ons één met Christus.
En Zijn kracht is vele malen sterker.
Je ontdekt dat je niet meer hoeft te pakken wat je pakken kan.
Omdat Hij alles voor je is, en eens ook werkelijk alles aan je geeft.

Ja, want door Christus worden we vrijgesproken van al onze zonden...
Christus zorgt er óók voor dat er weer echte liefde in ons leven komt,
een liefde waardoor we van binnenuit worden veranderd...
Maar door Christus worden wij eens zelfs compleet verlóst.
Je houdt het niet voor mogelijk, hoe goed alles wordt dankzij Hem.
Geen mens had het kunnen verzinnen.
Het overtreft straks je stoutste verwachtingen.
We vieren het avondmaal 'totdat Hij komt'.
En we zien er naar uit hoe heerlijk het dan wordt.

Wat doen we met het avondmaal?
Hopelijk staat het ons nu weer helder voor de geest.
Worden we er ook warm van.
Ontdekken we waar het in die viering werkelijk om gaat.
Het kloppende hart ervan.

Dan is de weg nu vrij om wat gericht te kijken naar de viering zelf.
Daarover gaat dat tweede Bijbelgedeelte van zopas, uit 1 Kor.11.

Een term die in dat verband vaak wordt gebruikt, is de term 'waardig'.

Hoe vieren we nu op een waardige manier avondmaal?

Je kunt ook zeggen: wat past bij het avondmaal, en wat niet?

Nou, wat er *niet* bij past ontdekken we hier in 1 Korintiërs 11.

Daar zitten mensen, vers 27, die op een onwaardige wijze van het brood eten en uit de beker van de Heer drinken.

Met als gevolg dat ze zich schuldig maken, zegt Paulus, tegenover het lichaam en het bloed van de Heer.

Nou, dat is nogal wat.

En dat willen we natuurlijk koste wat het kost voorkomen.

We willen immers juist één zijn met de Heer!

Maar wat is er dan aan de hand, dat deze viering onwaardig maakt?

Wij betrekken dat vaak op de persoon van de avondmaalsvierder, hè?

Is die waardig, of is die on-waardig?

Nou, als dát aan de orde zou zijn, is helemaal niemand van ons waardig.

We hebben zopas immers gezien dat er niets van onszelf bij is.

Dat wij zelf niks in de melk te brokkelen hebben bij God.

En toch roept God ons om één te zijn met Christus.

Waarom? Omdat Híj ons rechtvaardig maakt.

En daarmee dus ook waardig.

Waardig voor het avondmaal. Waardig voor God.

Nee, waarom is de avondmaalsviering van Korinte onwaardig?

Omdat de liefde ten enenmale ontbreekt!

Men zit daar puur voor zichzelf.

En die ander, daar heb ik niks mee te maken.

Als ikzelf maar aan mijn trekken kom!

Dat is de houding die hier in 1 Korinte 11 gehekeld wordt.

En die de avondmaalsviering onwaardig maakt.

Om dat nog wat beter te begrijpen, moet je weten dat het avondmaal in die tijd onderdeel was van een veel groter maal. Stel je maar een groot gemeentediner voor, op zondagavond. Dus niet een kerkdienst zoals bij ons, die waren er ook (1 Kor.14:26). Maar een maaltijd voor de hele gemeente. En ergens tijdens die maaltijd was er dan ook een moment waarop het brood gebroken werd, en de wijn geschonken, een moment waarop men nadrukkelijk dacht aan de Here Jezus, en met elkaar vierde dat Zijn dood hun leven was. Dat was het hart van een veel grotere maaltijd.

Maar daar in Korinte was dat alleen l etterlijk het hart. Want wat daar omheen gebeurde, de rest van die maaltijd, dat had er werkelijk niks meer mee uit te staan. Het avondmaal bepaalde hen bij de liefde van de Here Jezus. Maar de rest van de maaltijd was die liefde ver te zoeken.

Wie kon, nam eten mee van thuis. En wie dat niet kon, kreeg van de anderen – zo was dat bedoeld. Zodat alles met elkaar werd gedeeld. En het zodoende ook echt een gemeentemaaltijd was. Waarin je alles gemeenschappelijk had. Een prachtige uiting van hoe de kerk is bedoeld: samen leven vanuit de liefde van Christus, niet maar met woorden maar juist ook in de praktijk!

Maar wat gebeurde er? De mensen die wat meer bemiddeld waren, namen flink wat eten mee van huis – niet om daar ook maar iets van te delen, maar om zichzelf helemaal vol te proppen. En intussen hadden de wat minder bemiddelden het nakijken.

Kijk, maar dát is dus het avondmaal onwaardig.
Letterlijk vormde het avondmaal het hart van de maaltijd.
Maar in wezen stond het er compleet los van.
Stond de rest van de maaltijd er echt haaks op.
Want alles in het avondmaal spreekt van zelfovergave, van Christus.
Maar alles eromheen spreekt van puur eigenbelang.

Nou doen wij dat natuurlijk anders, met het avondmaal.
Het vindt plaats in een gewone kerkdienst, en niet tijdens een maaltijd.
Maar het punt waar het om gaat is:
hoe gaan we met elkaar om b́uiten de viering van het avondmaal?
Als wij avondmaal vieren,
is dat dan echt ingebed in oprechte liefde voor elkaar?
Bepaalt dat ons gemeente-leven?
Of is het daarin toch nog vaak ieder voor zich?

Wij denken nog wel eens: oké, nou moeten we óók elkaar liefhebben...
Een beetje als iets wat er bij komt.
Terwijl het belangrijkste natuurlijk is dat je in God gelooft.
En dat je alles in je leven van Christus verwacht.
Maar voor God is dat één en hetzelfde.
Je kunt nog zo goed geloven,
maar als je de liefde niet hebt, is het allemaal niets waard (1 Kor.13).
Vandaar dat hier in Korinte de Heer zelf ingrijpt.
De één na de ander wordt ziek, en velen sterven er ook.
Voor Paulus is dat een duidelijke bevestiging van God zelf
dat het met het gemeente-zijn daar niet deugt.
Zoals dat in het avondmaal dan heel extreem zichtbaar wordt.

Even oppassen nu: veel ziekte in de gemeente vandaag betekent niet
automatisch dat er ook bij ons iets niet goed zit.
Maar sluit het ook niet uit, zeker niet als er weinig liefde zou zijn.

Vanmorgen gaat het over de vraag: wat doen we met het avondmaal?

En als we dat wat concreter maken,
en willen voorkomen dat de viering bij ons on-waardig is, of wordt...
dan moeten we dus *hier* naar kijken.

Vormt het avondmaal echt het hart van ons gemeente-zijn?

Ja, staat Christus zelf in het centrum?

Met zijn ongelofelijke liefde voor ons?

In hoeverre wordt wat wij in de praktijk doen daardoor gekleurd?

En ja, dat mag je dan ook doorvertalen naar ieder persoonlijk.

Hoe ga jij zelf aan het avondmaal?

Hoe belangrijk is Christus voor jou?

Laat jij je doen en laten bepalen door Hem?

Of maak jij in je eigen leven toch nog zelf de dienst uit?

Zorgen dat je aan je trekken komt, hoe dan ook.

Besef wat je doet als je avondmaal viert.

Maar net zo goed als je geen avondmaal viert.

Want dit laat alleen maar zien waar het in je hele leven om gaat.

Persoonlijk. En ook als gemeente met elkaar.

*

Tot slot.

Om te voorkomen dat dit te groot voor je is. Te massief.

Twee vragen om mee aan de slag te gaan voor jezelf.

1. Denk er over na vandaag wat jou persoonlijk helpt om meer aan de Here Jezus te denken. En pas dat deze week eens toe.
2. Kijk eens naar de onderwerpen van de gemeentevergadering (zie dit en het vorige kerkblad), en denk er over na wat elk onderwerp met Christus te maken heeft. Probeer vervolgens vanuit Hem je mening erover te vormen.

Het laatste mag u thuis doen, met de kerkbladen in de hand.

Het eerste is voor nu.

Voordat we straks met elkaar zingen over het avondmaal.

Als antwoord op de boodschap die we hebben gehoord.

Laten we eerst, tijdens een muzikaal moment, erover nadenken
hoe je persoonlijk je aandacht meer op de Here Jezus kunt richten.

Want alleen Hij kan je leven genezen.

God roept je daarom om één te zijn met Hem.

Amen.

Hardinxveld-Giessendam, Jan Meijer

17 november 2011